

Észleletek a vízmennyiségek csökkenéséről a forrásokban, patakokban és folyókban, s ennek okairól.

(Folytatás és vége.)

A folyók és folyamok vízállásainak csökkenésére, végre szerző véleménye szerint a művelt országok lakosságának, és a háziállatok számának folytonos növekedése is bir befolyással. Tudvalevő ugyanis, hogy az emberek úgy saját használatukra: a főzésnél, ivásnál stb., valamint házi-állataik számára nem csekély vízmennyiséget szükségelnek, melyet részint közvetlenül a forrásokból, részint a vezetett földrétegekből kutak segítségével, részint a patakokból és folyókból merítenek. A népesség növekedése arányában a háziállatok száma is folyton nő. A vízmennyiség pedig, melyet a népség maga és háziállatai számára szükségel, nyert tapasztalatok szerint a városokban és helységekben 24 óránként s fejenként átlagosan két köblábra tehető*), mely víztömegnek alig fele kerül ismét vissza, mint használt víz a patakokba és folyókba.

Ha már most megfontoljuk, hogy p. a Duna-folyam vidékén Orsovától fölfelé a körülbelül 12.000 □ mértföldnyi területen az össznépeesség 1840-ik évtől kezdve, egész bezárólag 1871-ik évig közel 6 millió fővel szaporodott, igen valószínű, miszerint az ezen nagyobb népesség által 24 óránként felhasznált vízmennyiség egy éven át és átlagszámítás szerint 4.380 millió köblábat tesz, melylyel tehát a Dunába ömlő víz mennyisége kevesbedett. *)

„Ha a terjedelmes erdőirtásoknak, a tavak s posványok lecsapolásának s szárazzá tételöknek, a mezőségek mivelésének

*) Budavár 7.000 lakossal, állítólag naponta 10.000 k. l. vizet kap a vízvezetékén szállítva, de szakavatottak véleménye szerint ezen mennyiség a megszorítatlan szükséglet kielégítésére elégtelen. A fennebbi szerint egy főre 24 óránként közel 1,5 köbláb vízmennyiség esik, korlátlan használat mellett azonban tényleg itt is 2 köbláb kelne el.

s öntözésének, végre a művelt országokban a népesség folytonos szaporodásának a források és folyók vízmennyiségére, illetőleg vízállására való befolyását — a mint az a fennebbieken körvonalozva van — összefoglaljuk“ — így fejezi be szerző cikkének eme részét — „akkor a vízállási észletekre való figyelem nélkül is azon következtetést vonhatjuk, hogy a forrásokból és Közép-Európa folyamaiból lefolyó vízmennyiségek a mult század óta mindenestre tetemesen csökkentek, — hogy tehát ennél fogva az alacsony és közép évi vízállásoknak is a folyamokban alászállni kellett, — főleg azon folyamrészekben, melyeken a folyam-meder esetleges beiszapolás folytán nem emelkedett.“

Szerző itt az ezen tárggyal szoros összefüggésben álló kérdésnek, névleg azon intézkedéseknek és óvszereknek részletes fejtegetéséhez tér át, melyeknek életbeléptetését szükséges és czélszerűnek tartja, miszerint egyrészt a tulgyakori vízáradások pusztításai, másrészt pedig a forrás és folyóvizekben mutatkozó folytonos fogyatkozásnak káros következményei elháríttassanak.

Helyszüke miatt, s hogy t. olvasóink türelmét a tárgyalás hosszabb kiterjesztése által ne fárasztjuk ki, ezen javaslatba hozott óvszerek közül csak azokat kívánjuk még e helyen közölni, melyek erdészeti szakunkkal szorosabb összefüggésben állnak, illetőleg az erdők irtásának a már meglevő irtványok elmulasztott befásításának, s végre a kopár hegylejtők s irtott területek mezőgazdasági használat czéljából való mivelésének kedvezőtlen befolyására vonatkoznak, s melyek szerző szerint a következők:

Az erdők védelmére, de főleg a meredekebb hegylejtőkön lévő erdők esztelen letarolásának és irtásának betiltására észszerű törvényt kell életbeléptetni, s azok pontos betartását

szigoruan ellenőrizni, minthogy mindennapi tapasztalásból tudjuk, hogy az egyes tartományokban és országokban máris létező erdőtvények az erdővédelem tekintetében vagy egészen hiányosak, vagy az erdőbirtokosok által meg sem tartatnak, s így egyik erdő a másik után pusztul el. De a kormánynak is e tekintetben jó példával kellene előhaladni, az államerdőket szabályosan kezelni, s minden fennlévő erdőtisztást, főleg a hegylejtőkön fekvőket mielőbb befásítani. Az erdőbirtokosokat, községeket és mezőgazdasági társulatokat ezenfelül külön kiadandó jól szerkesztett nyomtatványokban figyelmeztetni kellene azon káros következményekre, melyek az erdők irtása által csak önnön maguknak okoznak, s azon tetemes haszonra, melyet a parlagon heverő erdőtalaj ismételt beerdősítése által elérhetnének, minthogy csak akkor remélhető, hogy a kitűzött cél elérésére legbiztosabban szolgáló eszközt választják, ha az erdőknek az ország termékenységére az ártalmas áradások elhárítására és a források, patakok és folyók szabályos víztartalmára való befolyásának fontosságáról az ösznépség tökéletesen meg lesz győződve, s az irtások és erdőtisztások befásításában az állami erdészetet, mint jó példával haladó kalauzt fogja látni. Okvetlen szükséges mindezek mellett, hogy a kormány, mihelyest az állami bevételek ezt egyáltalában megengedik, buzdítás és segélyezésül évek hosszabb során át rendszeresen nagyobb mérvű jutalomdíjakban részesítse azon erdőbirtokosokat, a kik nagyobb kopár területeket ismeretes kedvezőtlen talajviszonyok daczára befásítottak; továbbá az ilykép beerdősített területeket hosszabb időn át földadómentességben kellene részesíteni, főleg már azon oknál fogva is, minthogy tudvalevőleg az ily nagynehezen kivihető értékek költségei is már igen tetemesek, s az ezekre befektetett összegek kamatai legkedvezőbb esetben csak 30 egész 50 év mulva folynak be, s gyakran épen csak a jövő nemzedék által élveztetnek.

Végre a meredek kopár hegyoldalak és a hasonló fekvésű erdőirtványok felszántását és művelését is szigorúan be kellene tiltani, hogy az ezen eljárást okvetlen követő és nem csupán az illető földbirtokosnak, de további következményeiben tágabb kiterjedésben is káros és egész vidékeket sújtó fennebb felsorolt következményeknek eleje vétessék. Ha pedig az ilykép már is mivelte hegylejtőkön tetemesebb vízmosások, szakadások és földomlások már beállottak, hogy ezen károk kiterjedésének gátat vessünk, törvényes uton oda kell szorítani az illető birtokosokat, miszerint a bajt czélszerű építmények vagy beültetések útján mellőzzék, s az omló földréteget visszatartani törekedjenek. Ha azonban a baj már oly mérvet öltött, hogy annak mellőzésére az egyes birtokos ereje nyilván elégségtelennek tűnik fel, ez esetben már a közérdekekre való köteles figyelemmel ismét a kormánynak kellend segélyével közbenjárulni.

A szerző által a fennebbieken kívül javaslatba hozott óvintézkedések a tavak s posványok tulságos s gyakran egészen indokolatlan lecsapolásának meggátlására, a fölös eső vagy áradási vizeknek a földbe való mikénti visszavezetésére s azok közvetlen káros hatásának patak- és folyó-szabályozások által való elhárítására vagy legalább mérséklésére vonatkozáván, mint már fennebb említők, azokat e helyen részletesen felsorolni nem kívánjuk.

H.

Az erdő-adó kérdése a főrendiházban.

A képviselőház által elfogadott földadó törvényjavaslatnak a főrendiház által f. hó 28. és 29. napjain történt tárgyalásáról az erdőadót illetőleg következőket jegyezzük fel :

Márcz. 28-án. A föld tiszta jövedelmének kiszámításáról szóló 16. §. f) pontjában az erdők fatermésének meghatározása akként állapított meg, hogy az erdőjövedelem kiszámi-